

Motion till riksdagen 2021/22:4684

av **Amanda Palmstierna och Maria Gardfjell (båda MP)**

med anledning av prop. 2021/22:219 Ordning och reda på avfallet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det redan vid tillståndsgivningen ska finnas en avfallshanteringsplan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den ekonomiska säkerheten måste prövas och godkännas innan den samlade verksamheten kan påbörjas och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör införas en förtydligande bestämmelse om möjlighet att besluta om säkerheter på verksamhetsutövarens bekostnad och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör tydliggöras i utvinningsavfallsförordningen att verksamhetsutövarens översyn ska avse att avfallshanteringsplanen är uppdaterad och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Principen om att förorenaren betalar ska gälla för svensk miljölagstiftning. Den medför att bolag som de facto tar ansvar premieras och att oseriösa aktörer gallras bort. Riksrevisionen har konstaterat att de ekonomiska säkerheter som i dag ställs på gruvbolag inte täcker efterbehandlingskostnaderna. Ställda säkerheter för nuvarande gruvverksamheter uppgår till 2,6 miljarder kronor men skulle behöva uppgå till 6,3 miljarder för att vara betryggande. Det har skett flera konkurser i Sverige där staten har fått stå för saneringskostnaderna, dvs. skattebetalarna har fått betala i stället för förorenaren.

Det är positivt att regeringen har lagt fram lagändringar på detta område, men de förslag som lagts fram är tyvärr otillräckliga. Miljöpartiet yrkar på skärpningar utifrån

de förslag på lagtext och förordningar som återfinns i promemorian Säkerhet vid hantering av utvinningsavfall.

Av dagens lagstiftning framgår att det ska ingå en avfallshanteringsplan vid prövning av gruvverksamhet, men avfallshanteringsplanen har en oklar roll i tillståndsprövningen. Avfallshanteringsplanen behövs för att kunna göra en väl underbyggd bedömning av säkerhetens storlek. Det är med andra ord avgörande att avfallshanteringsplanen finns på plats innan tillstånd ges, dvs. att den är en processförutsättning.

I propositionen föreslås att tillståndet ska förenas med en skyldighet att ställa säkerhet och att säkerheten ska godtas innan verksamheten påbörjas, men att vissa delar av verksamheten kan påbörjas innan säkerheten finns på plats. I promemorian föreslås i stället att den ekonomiska säkerheten behövs för att tillståndet ska vara giltigt. Det är viktigt att den ekonomiska säkerheten prövas och godkänns innan den samlade verksamheten kan påbörjas.

Regeringen bedömer att det inte bör införas en ny bestämmelse om möjlighet att besluta om säkerheter på verksamhetsutövarens bekostnad. Det finns förvisso redan bestämmelser i miljöbalken om verkställighet och rättelse på den felandes bekostnad. Men då tillsynsmyndigheten måste förskottera den kostnaden, och det i fråga om säkerheter kan gälla stora belopp, får det antas att tillsynsmyndigheten i många fall saknar möjlighet att förskottera sådana belopp. Befogenheten bör därför regleras särskilt i lag.

Enligt utvinningsavfallsförordningen ska avfallshanteringsplanerna vara aktuella. En genomgång som SGU och Naturvårdsverket har gjort visar dock att av 19 granskade avfallshanteringsplaner var tio uppdaterade enligt nu gällande förordning som är från 2013. Det bör därmed tydliggöras i utvinningsavfallsförordningen att verksamhetsutövarens översyn ska avse att avfallshanteringsplanen är uppdaterad.

Amanda Palmstierna (MP)

Maria Gardfjell (MP)